

Kela[®]

Pä'rnnpiârri

Vuä'nkânji da čiölggsânji | 2023

15 mmo22nc

Siiskõs

Kela tuärjjõõzz pä'rnnpiârrjid	3
Päärnaž šõddmen	6
Puärrsipei'vvtie'ğğ piârluõvâsvuõđ ääi'jest	10
Päärnaiháaid tuärjjõõzz piârluõvâsvuõđ mâŋŋa	24
Jõs päärnaž puâccai	29
Jeä'ltemtuärjjõs	30
Ooccâm da mä'hssem	32
Näai't Kela kääzzkâstt	35

Kela tuärjjõõzz pä'rnnpiârrjid

Tän brosyyrâst muštlet,
mä'htt Kela tuärjjad pä'rnnpiârrjid.
Kela tuärjjõõzz veäkka puärraz vuei'tte lee'd dâama
päärnaines vuõssmõs vääžnai määnpõõ'ji poodd.

Pue'tti seeidain muštlet tää'rkben,
mâkam teägglaz tuärjjõõzz Kela mähss pä'rnnpiârja
vue'rddempââ'j da siõ'me šõddâm mâŋŋa.

Brosyyrâst muštlet še,
mä'htt Kela tuärjjad päärna háiddmõõžž
da päärnast šõddi koolaid.

Brosyyr looppâst lie teâđ tõ'st,
mä'htt pä'rnnpiârri tuärjjõõzzid ooz3ât.

Brosyyr mušttaal ee'jj 2023 vue'jjest.

Lââ'ssteâđ nee'ttest da te'lfoonâst

Kela tuärjjõõzzi pirr muštlet
nuõrttsää'mkiõ'lle adrõõzzâst
www.kela.fi/nuorttsaamkioll

Pä'rnnpiârri tuärjjõõzzin muštlet tää'rkben
Kela lää'ddkiõllsaž seeidain
www.kela.fi/lapsiperheet

Jõs tu'st lie kõõčcmõõžž,
vuaitak soi'ttjed kääzzkâ'stemnâamra
020 692 206

Ķii vuäitt vuäžžad pä'rnnpiârri tuärjjõõzzid

Vuäitak vuäžžad Kelast päärnažpiârri tuärjjõõzzid, gu jälstak Lää'ddjânnmest põõššinalla.

Jõs jälstak Lää'ddjânnmest tä'lk siõmmna ääi'j, jiõk takainalla vuei't vuäžžad Kela tuärjjõõzzid.

Kuä'ss-ne tuärjjõõzzid vuei'tte vuäžžad še oummu, kook jälste jee'resä'rnn leša reâuugga Lää'ddjânnmest.

Jõs leäk jälstam älggânnmin le'be leäk siirdčõõttmen älggânnmid, täär'kkest Kelast, vuäitak-a vuäžžad Kela tuärjjõõzzid.

Serddmõš Lää'ddjânnmest meädda le'be vuä'nkab äärmõš älggânnmin vuäitt vaikkted Kela mähssam tuärjjõõzzid.

Måkam tuärjjõõzzid pä'rnnpiâr vuäitt vuäžžad?

Kela tuärjjõõzz pä'rnnpiârrijid lie

- jeä'nneä'kkvuõtt
- puärrsipei'vvtie'ğğ ođđ lää'jj mie'ldd le'be jõs pärnnad la'skkuum äi'ğğ lij 4.9.2022 le'be tõn mænğa
 - vue'rddempââ'jjteä'ğğ
 - spesiaalvue'rddempââ'jjteä'ğğ
 - puärrsiteä'ğğ
- puärrsipei'vvtie'ğğ vuä'mm lää'jj mie'ldd le'be jõs la'skkuum äi'ğğ leäi ju'n ouddâl 4.9.2022
 - jeä'nnvuõtt-teä'ğğ
 - spesiaaljeä'nnvuõtt-teä'ğğ
 - e'ččvuõtt-teä'ğğ
 - puärrsiteä'ğğ

- päärnažlää'ss
- päärnaihäaid tuärjjõõzz
 - dommhäaid tuärjjõs
 - šiõttõllum häiddteä'ğğ
 - privatt häaid tuärjjõs
 - vue'sshäiddteä'ğğ
- puõcci da lää'mes päärna tuärjjõõzz
- jeä'ltemtuärjjõs.

Puärrsipei'vvtie'ğğ ođdsme

Puärrsipei'vvtie'ğğid kuõskki lää'kk mõttai čähčča 2022.

Tä'st brosyrrâst ođđ lää'jj meâldlaž ää'sš liä teä'dduum vi'skkes eeu'nin.

Vuä'mm lää'jj meâldlaž ää'sš liä teä'dduum seenai eeu'nin.

Pä'rnnpiâr vuäitt vuäžžad jee'res Kela tuärjjõõzzid

Täär'kkest še, vuäitak-a vuäžžad jee'res Kela tuärjjõõzzid.

Jee'res piârrija kuulli Kela tuärjjõõzz lie ouddmiârkkân jälstummuž tuärjjõõzz, mätt'tõõdi tuärjjõõzz, prizoovnee'kk tuärjjõõzz, reâuugte'mesvuõttstaan da puõccma kuulli ko'rvvõõzz. Tõk lie čiołguum jii'jjez brosyrrin.

Päärnaž šõddmen

Jõs ti'jjid lij šõddmen siõmâž,
vää'ld vuõššân õhttvuõđ vuäpstõ'kke.
Gu vue'rddempââ'jj lij õuddnam,
vuäitak ooccâd Kela tuärjjõõzzid, mâte jeä'nnveä'kkvuõđ.
Kelast vuäžž še päärnažlââ'zz, Kela-koort da
jee'resnallšem tuärjjõõzzid päärna hâiddmõ'sše.

Vuäpstõk kääzkkâstt siõ'me vuõ'rddjid da päärnažpiärrjid

Jõs leäk siõ'me vue'rddmen, vää'ld õhttvuõđ vuäpstõ'kke.
Vuäpstõõgg liä pue'rrvââjjamvuu'di kääzkkõs,
da tõk liä mäaustem.
Vuäpstõõggâst piâr vuäžž vuä'ppõõzzid
vue'rddempââ'j da šõddeem vääras.
Lââ'ssen vuäpstõõggâst seu'rrjet jie'nn da vuõzz tiõrvâsvuõđ.

Jie'nnest fe'rttai jââ'tted vuäpstõõggâst
tiõrvâsvuõtt-ta'rkõummšest vue'rddempââ'j aalgâst,
mâaimõõzzâst 18. vue'rddemneä'ttlest.

Gu vue'rddempââ'jj lij pešttam uu'ccmõsân 22 neä'ttel (154
peeiv), vuäpstõk õudd tu'nne vue'rddempââ'jjtuõđštõõzz.
Taarbšak tõn, gu oo3zak Kelast tuärjjõõzz.

Jeä'nnveä'kkvuõtt le'be jeä'nnvuõttpa'kkõs

Vuäitak ooccâd jeä'nnveä'kkvuõđ,
ko vue'rddempââ'jj lij pešttam 5 mäanpââ'j.
Vuäitak va'lljeed jeä'nnvuõttpa'kkõõzz le'be 170 eu'rred.
Jeä'nnvuõttpa'kkõõzzâst lie hâiddtarbbâz da pihttâz õmmgi'žže.
Vuäitak ti'll'jed sää'mkiõllsa vuõsskee'rj Kelast.

Oo3z jeä'nnvuõtt-tie'gğ mäaimõõzzâst
2 mäanpââ'j ouddâl la'skkuum šõddeemäi'j.

Päärnažlâ'ss

Kela mähss juõ'kk pärnast pärnažlâ'zz.
Päärnažlâ'zz mäü'set takainalla jeänna,
ečča le'be jee'res huólteeja.
Mähssmõš juätkkai tön mänpâ'j lo'ppe,
kuä'ss pärnaž teäudd 17 ee'kked.

Päärnažlâ'zz mäü'set pärnai meä'r mie'ldd:

- õõtâst pärnast nu'tt 95 eu'rred mänpâ'jest
- kuei'test pärnast nu'tt 200 eu'rred mänpâ'jest
- kooumâst pärnast nu'tt 334 eu'rred mänpâ'jest
- neelljast pärnast nu'tt 497 eu'rred mänpâ'jest
- viidâst pärnast nu'tt 679 eu'rred mänpâ'jest.

Õhttujeä'lteei vuäžž pääjõõzz,
kää'tt lij juõ'kk pärnast nu'tt 68 eu'rred mänpâ'jest.

Päärnažlâ'zzest jeät mahssu piid.

Muu'st ooccâd pärnažlâ'zz.
Vuäitak ooccâd pärnažlâ'zz ju'n ouddâl siõ'me õddmõõžž
le'be siõ'me šõddmõõžž mângja.

Kela-kortt

Ko pärnaž šâdd Lää'ddjännmest,
tõ'st mâänn teätt puõccipõörtâst narodrekisteera
da to'ben Kelaa'je.
Päärnaž vuäžž persoontiött.

Ko pärnaž lij vuäžžam nõõm,
Kela vuõlttad domoi Kela-koort le'be puõccâmääsktõskoort.

Puärrsipei'vvtie'gğ piârluõvâsvuõđ ääi'jest

Siõ'me vuõ'rddi puä'res vuäitt kuâđđjed jeä'nnuõvâsvuõ'tte ju'n ouddâl siõ'me šõddmõõžž.

Siõ'me šõddmõõžž mâŋŋa kuhttu puärraz vuäžža lee'd siõ'min dââma.

Kela mâhss tän ääi'jest puärrsipei'vvtie'gğid, kook õu'dde tuõrv piârri puättjid.

Piârluõvâsvuõđ kuõskki lää'kķ mõttai

Kela mä'hssem puärrsipei'vvtie'gğ mõttje çâhçça 2022.

Tâ'l šõõddi viõ'kķe piârluõvâsvuõttoodummuš.

Vuäžžak Kela tuärjjõõzzid **odđ lää'jj** mie'ldd, jõs

- la'sķķuum äi'gğ lij 4.9.2022 le'be tõn mâŋŋa
- vä'lddve'ted adoptiopäärna hoiddu 31.7.2022 le'be tõn mâŋŋa.

Odđ lää'jj meâldlaž puärrsipei'vvtie'gğ liâ vue'rddempâ'jjteä'gğ, spesiaalvue'rddempâ'jjteä'gğ da puärrsiteä'gğ. Odđ lää'jj meâldlaž tuärjjõõzzin peäggtet seeidain 12–15. Tâ'st brosyyrâst odđ lää'jj meâldlaž ää'sš liâ teä'dduum vi'sķķes eeu'nin.

Vuäžžak Kela tuärjjõõzzid **vuä'mm lää'jj** mie'ldd, jõs

- la'sķķuum äi'gğ leäi ju'n ouddâl 4.9.2022
- vaa'ldid adoptiopäärna hoiddu 30.7.2022 le'be tõn oudbeä'lñn.

Vuä'mm lää'jj meâldlaž puärrsipei'vvtie'gğ liâ spesiaaljeä'nnuõtt-teä'gğ, e'ççvuõđteä'gğ da puärrsiteä'gğ. Vuä'mm lää'jj meâldlaž tuärjjõõzzin peäggtet seeidain 16–20. Tâ'st brosyyrâst vuä'mm lää'jj meâldlaž ää'sš liâ teä'dduum seenai eeu'nin.

Piârluõvâsvuõđ da tuärjjõõzz odd lää'jj mie'ldd

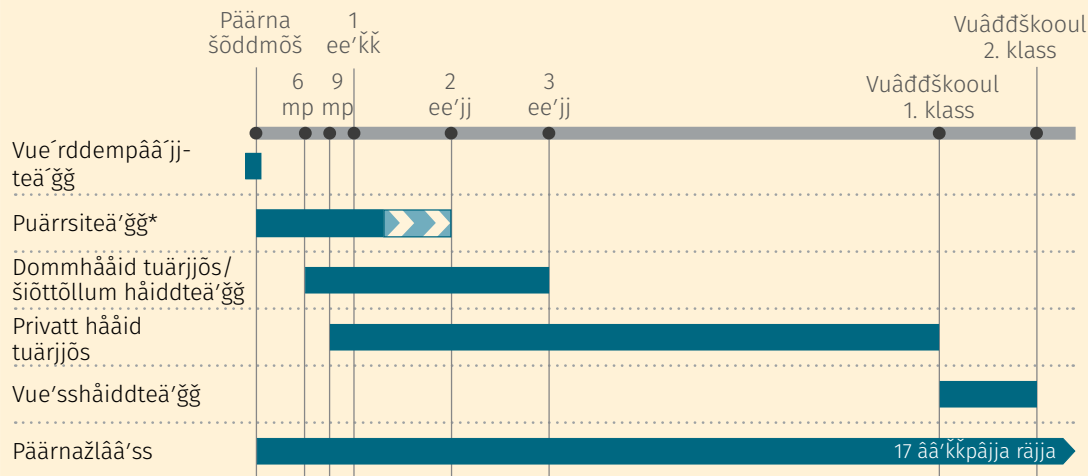
Täk tuärjjõõzz kue'skke piârrjad, jõs

- pää'rn la'skkuum äi'gğ lij 4.9.2022 le'be tõn mângja
- vä'lddve'ted adoptiopäärna hoiddu 31.7.2022 le'be tõn mângja.

Jõs päärnaž kuuitäg šadd ouddäiggsânji 29.7.2022 le'be tõn ääi'jab, tuärjjõõzz mâ'ne vuä'mm lää'jj mie'ldd.

Kuä'ss tuärjjõõzzid vuäitt vuäžžad?

Vue'lnn aârrai koovâst puu'tet ou'dde, mâkam tuärjjõõzzid Kela mähss pä'rnnpiârrija vuõssmõs siõ'me šoddâm ääi'j da ko päärnaž šadd. Koov pâ'jjruõbdâst lij päärna ää'kk. Paalk cuä'jte, koon päärna ää'kkpâ'jest Kela mähss koon-a tuärjjõõzz.

* Puärraz vuei'tte vuäžžad puärrsipei'vvtie'gğid seämma ääi'j jäänmõsân 18 arggpeeiv ääi'j. Puärrsiluõvâsvuõđ vuäitt ää'nned jee'resmettsaž vuârain, poka päärnaž teäudd 2 ee'jj. Luõvâsvuõđ jue'jjet puärrsi kõõsk.

Vue'rdtempâä'jjteä'gğ

Siõ'me vuõ'rddi puä'res vuäitt kuäđđjed vue'rdtempâä'jjluõvâsvuõ'tte ääi'jmõssân 30 arggpeeiv le'be nu't 5 neä'ttel ouddâl päärna la'skkuum ääi'j. Vue'rdtempâä'jjluõvâsvuõđâst äärrai puä'res vuäžž vue'rdtempâä'jjtie'gğ. Tõn määu'set 40 arggpeeiv le'be nu't 6,5 neä'ttel.

Vuäitak ooccâd vue'rdtempâä'jjtie'gğ, gu vue'rdtempâä'jj lij pešttam 154 peeiv le'be 22 neä'ttel. Vuäžžak vuäpstõõggâst vue'rdtempâä'jjtuõđštõõzz, koon taarbšak ooccmõõžž meälddõssân. Kela mähss vue'rdtempâä'jjtie'gğ mââibeä'lnn jäänmõsân 2 määnpâä'j ääi'jest.

Tää'rkest tuäjjuvddjest õõudbeä'lnn ooccâm, vuäžžak-a vue'rdtempâä'jjluõvâsvuõđ ääi'jest pää'lķ.

Muu'st i'lmmed tuäjjuvddja vue'rdtempâä'jjluõvâsvuõđâst mââimõõzzâst 2 määnpâä'j õõudbeä'lnn luõvâsvuõđ alttummuž.

Spesiaalvue'rdtempâä'jjteä'gğ

Jõs tauddõõvak tuäjjpâäi'kest kumccõ'sse, kemiallaš aunnstõõzzid le'be pâššneeiv kõ'ppe, vuäitak kuäđđjed meädda tuäjäst tâ'lles, gu vuârdak siõ'me. Näkam vue'jjest vuäžžak spesiaalvue'rdtempâä'jjtie'gğ.

Päärna šoddmõõžž mângja vue'rdtempâä'jjluõvâsvuõtt juätkkai nu't 1-2 neä'ttel. Jeäna määu'set tän pooddâst vue'rdtempâä'jjtie'gğ.

Puärrsiteä'ğğ

Vuäitak altteed puärrsiluõvâsvuõđ, gu siõmâž lij šõddâm.
Puärrsiluõvâsvuõ'tte vuäitt kuâđđjed kuäbbaž täättas
puärrsin.
Suâna vuei'tte lee'd še vuärtõõggi.

Puärrsiluõvâsvuõtt peštt 320 arggpeei'v le'be
nu't 14 määnpââ'j.
Kuhttuin puärrsin lij puärrsiluõvâsvuõđ peei'vin lââ'kĶ
le'be 160 peei'v.
Nu'bb puärrsin vuäitt luõvted nobba puärrsa 0–63 peei'v
le'be jäänmõsân 10,5 neä'ttel.

Kela mähss puärrsiluõvâsvuõđ ääi'jest puärrsite'ğğ.
Puärrsiluõvâsvuõđ vuäitt ââ'nned jee'resmettsaž vuârain,
poka päärnaž teâudd 2 ee'jj.
Suâv kuuitâg tuâjju'vddjinad puärrsiluõvâsvuõđ
âânmmõõžžâst.

Jõs piâr vuäžž juu'mĶid,
Kela mähss puärrsite'ğğ 84 arggpeei'v
le'be nu't 14 neä'ttel lââ'zz.

Jõs nu'bb puärrsin âân huõl päärnast tâ'lĶ õhttu,
son vuäitt ââ'nned puk 320 arggpeei'v
da lee'd kuu'kĶab ääi'j puärrsiluõvâsvuõđâst.
Son vuäitt luõvted nobba päärna hâiddai ooumže
jäänmõsân 126 puärrsiteä'ğğpeei'v.
Tät ooudald, što päärnast ij leäkku nu'bb ra'vvjum puä'res
ij-ka puärrsest leäkku pie'llkuei'mm,
kåå'tt vuäitci vuäžžad puärrsite'ğğ.

Oo33 puärrsite'ğğ ääi'jeld.
Kela mähss puärrsite'ğğ mââibeä'lnn
jäänmõsân 2 määnpââ'j ääi'jest.

Ođđ lää'jj mie'ldd Kela ij taarbâž
oocmõõžž meâlddõssân mâ'ņņtä'rkstemtuõđštõõzz.

Vue'sspuärrsiteä'ğğ

Jos hâaidak päärna pie'kĶ ääi'j peei'vest da leäk
vue'ssäi'ğğtuâjast, vuäitak vuäžžad vue'sspuärrsite'ğğ.
Vue'sspuärrsiteä'ğğ lij lââ'kĶ tiuddpuärrsite'ğğest.

Vuäitak vuäžžad vue'sspuärrsite'ğğ,
jõs leäk tuâjast jäänmõsân 5 čiâss peei'vest.
Gu leäk vue'sspuärrsiluõvâsvuõđâst õõt peei'v,
tu'st mâânn lâ'kĶpuärrsiteä'ğğpei'vv.

Tuärjjõs adoptiupuärrsid

Kela tuärjjad adoptiopäärna puärrsid miâlggâd
seämmanalla ko biolooglaž puärrsid.

Adoptiupuärraz jie vuei't vuäžžad vue'rddempâ'jjtie'ğğ,
leâša sij vuäžžâ puärrsite'ğğ õhttsõ'žže 320 arggpei'vved.
Puärrsite'ğğ määu'set tõn peei'vest ää'ljee'l,
ko vuäžžak adoptiopäärna hâiddsad.

Jõs adoptââstak päärna ålggânmin,
vuäitak oocâd Kelast teägglâž tuärjjõõzz adoptio koolaid.

Piârluõvâsvuõđ da tuärjjõõzz vuä'mm lää'jj mie'ldd

Täk tuärjjõõzz kue'skke piârrjad, jõs

- pää'rn la'skkuum äi'gğ leäi ouddâl 4.9.2022
- vaa'ldid adoptiopäarna hoiddu 30.7.2022 le'be tõn oudbeä'lñn.

Tuärjjõõzz mâ'nne vuä'mm lää'jj mie'ldd še te'l, jõs la'skkuum äi'gğ leäi 4.9.2022 le'be tõn mænna, leäša pä'rnn šõõddi ouddäigsi'žžen 29.7.2022 le'be ouddâl tõn.

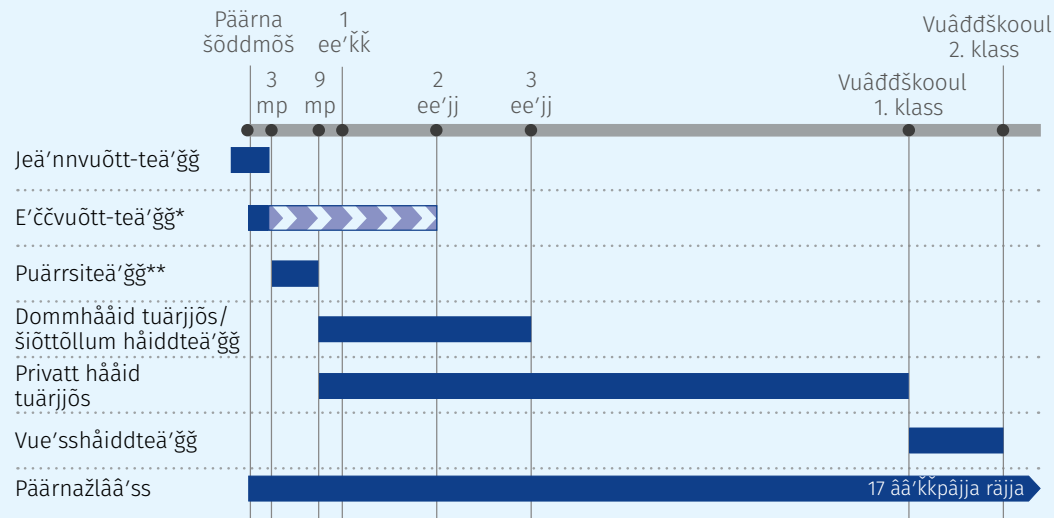
Kuä'ss tuärjjõõzzid vuäitt vuäžžad?

Vue'lñn aârrai koovâst puu'tet ou'dde, mâkam tuärjjõõzzid Kela mähss pä'rnnpiârrija vuõssmõs siõ'me šõddâm ääi'j da ko siõmâž šâdd. Koov pä'jjruõbdâst lij päarna ää'kk. Paalk čuä'jte, koon päarna ää'kkpäâ'jest Kela mähss koon-a tuärjjõõzz.

Jeä'nñvuõtt-teä'gğ da spesiaaljeä'nñvuõtt-teä'gğ

Kela maau'si vuä'mm lää'jj vuâđald jeä'nñvuõtt-tie'gğ da spesiaaljeä'nñvuõtt-tie'gğ. Lää'kk mõttji čâhčča 2022, da ää'n tõid ij vuei't teänab ooccâd.

Siõ'me vuõ'rddi puä'res vuäitt vuäžžad änn'jõžääi'jest vue'rddempââ'jjtie'gğ le'be spesiaalvue'rddempââ'jjtie'gğ. Loogg lââ'zz odđ lää'jj meâldlaž tuärjjõõzzin tän brosyvr vi'skkes seeidain.

*E'ččuõvâsvuõđ vuäitt ää'nned vue'zzi mie'ldd tõn räija, sa päarnaž teäudd 2 ee'jj.

1-18 pei'vved vuei'tet ää'nned seämma ääi'j jie'nñin.

E'ččvuōtt-teä'gġ

E'čč vuäitt âä'nned e'ččluōvâsvuōđ ōhttsi'žže
jäänmōsân 54 arggpei'vved le'be nu'tt 9 neä'ttled.
Kela mähss e'ččluōvâsvuōđ ääi'jest e'ččvuōtt-tie'gġ.

E'čč vuäitt lee'd e'ččluōvâsvuōđâst
1–18 arggpei'vved le'be jäänmōsân 3 neä'ttel seämma ääi'j
ko jeä'nn lij luōvâsvuōđâst.
Vuäitak âä'nned tän vuässōōzz e'ččluōvâsvuōđâst
ōhttân vuâra le'be jue'kġked tōn jäänmōsân neellj pâjja.

Jōs leäk ju'n âännam 18 arggpei'vved luōvâsvuōđ,
vuäitak vōl âä'nned 36 arggpei'vved.
Vuäitak âä'nned tōid tōn mângŋa
ko puärrsiteä'gġ vuäžžmōš lij puuttâm.

Vuäitak âä'nned luōvâsvuōđ ōhttân vuâra
le'be kue'htten pâä'jest.
Jōs jiōk leäkku âännam vōl ni voo'ps luōvâsvuōđ,
vuäitak âä'nned ōhttân vuâra
puk 54 arggpei'vved luōvâsvuōđ.

Jōs piärrja šä'dde juu'miġ,
Kela mähss e'ččvuōtt-tie'gġ 18 arggpei'vved lâä'zz.
Täid peei'vid vuäitak âä'nned seämma ääi'j jie'nin
le'be puärrsiteä'gġ puuttâm mângŋa.

E'ččluōvâsvuōđ âä'net ouddâl
ko päärnaž lij teäuddam 2 ee'jj.
Vuäitak ooccâd e'ččvuōtt-tie'gġ mâäi'kiō'tte.
Oo33 e'ččvuōtt-tie'gġ kuuitâg ouddâl
ko päärnaž teäudd 2 ee'jj da 2 määnpâä'j.

I'Immet tuäjju'vddja e'ččluōvâsvuōđâst
mâäimōōzzâst 2 määnpâä'j ouddâl luōvâsvuōđ aalg.
Jōs luōvâsvuōttad lij jäänmōsân 12 arggpei'vved,
i'Immet tō'st määnpâä'j ouddkiō'tte.

Vuäitak ooccâd e'ččvuōtt-tie'gġ,
jōs leäk ouddmiärkkân pōōrgâsnek, reaugtem le'be
mätt'tōotti.

Puärrsiteä'gġ

Puärrsiluōvâsvuō'tte vuäitt pää'cced kuäbbaž-ne puärrsin.
Suâna vuäi'tte lee'd luōvâsvuōđâst vuärrvuârai še.
Puärrsiluōvâsvuōtt pešt 158 arggpei'vved
le'be nu'tt pie'll ee'jj.
Kela mähss puärrsiluōvâsvuōđ ääi'j puärrsiteä'gġ.
Ko puärrsiteä'gġ poott, päärnaž lij nu'tt 9 määnpâä'j
âkksaž.

Jōs piâr vuäžž juu'mġid,
Kela mähss puärrsiteä'gġ 60 arggpei'vved
le'be nu'tt 10 neä'ttled lâä'zz.

Jōs jeä'nn âänn huōl päärnast ōhttu,
son vuäitt lee'd kuu'kġben puärrsiluōvâsvuōđâst.
Son vuäitt vuäžžad puärrsiteä'gġ 54 arggpei'vved
le'be nu'tt 9 neä'ttled kuu'kġben.
Tät ooudald, što päärnast ij leäkku snäätnai e'čč
ij-ga jie'nnest leäkku pie'llkuei'mm,
kää'tt vuäitci vuäžžad e'ččvuōtt-tie'gġ.

Jeä'nn älgg jie'lled šöddeem mænna dâhttartä'rkstummšest
da tääimted Kelaa'je mä'ngtä'rkstemtuõđštõõzz.
Kela taarbaš tuõđštõõzz,
što tõt vuäitt mä'hssed puärrsitiē'gğ.

Oozz puärrsitiē'gğ määimõõzzâst
1 määnpâ'j ouddâl luõvâsvuõđ alttummuž.

Vue'sspuärrsiteä'gğ

Puärraz vuäi'tte še reäuggad vue'ssäiggsi'žžen
da hâiddad pärna vuärrvuârai.
Tän ääi'jest Kela mähss vue'sspuärrsitiē'gğ kuhttu puärrsa.
Vue'sspuärrsiteä'gğ lij peä'l tiuddpuärrsitiē'gğest.

Vuei'ttve'ted vuäžžad vue'sspuärrsitiē'gğ,
jõs tuâna kuhttu vuä'ne'bed tuâjjääi'j.
Tuâjjäi'gğ da pä'lkk vuäžžä lee'd 40–60 prosee'nt
tiuddäiggsaž tuâjjääi'jest da päälkest.

Tuärjjõs adoptiopuärrsid

Kela tuärjjad adoptiopäärna puärrsid miälggâd
seämmanalla
ko biolooglaž puärrsid.

Adoptiopuärraz jie vuei't vuäžžad jeä'nnvuõtt-tie'gğ,
leäša sij vuäžžä puärrsitiē'gğ takai kuu'kkab ääi'j.
Puärrsitiē'gğ määu'set tøn peei'vest ää'ljee'l,
ko vuäžžak adoptiopäärna hâiddsad.
Adoptiopäärna e'čč vuäitt ää'nned e'ččluõvâsvuõđ
mä'te jee'res ee'jj še.

Jõs adoptâastak pärna älggjännmin,
vuäitak ooccâd Kelast teägglâž tuärjjõõzz adoptio koolaid.

Mõn jianai tuarjjozz vuazž?

Nu't odđ gu vuä'mm lää'jj mie'ldd puärrsitie'gğ meä'r la'skkeet ee'kkpuättji vuâdald.

Ee'kkpuättjin juu'r det tuu puättjid 12 määnpââ'j ääi'j.

Jôs vuäitak vuäžžad tuarjjozz ouddmiärkkân vue'ssmannust 2023 ää'ljee'l, Kela la'skkad tuarjjozz meä'r tõi puättji mie'ldd, koid leäk vuäžžam 1.4.2022–31.3.2023.

Tuarjjoz lij pâi uu'ccab ko pä'lkk.
Takainalla töt lij 70 prosee'nt puättjin.

Tuarjjo'sse vaaikat še töt,
jôs leäk mätt'tööttâm le'be puöccâm
le'be leämmaž reäugte'mmen.
Uu'ccmôs tuarjjoz lij 31,99 eu'rred peei'vest
le'be nu'tt 800 eu'rred määnpââ'jest.
Ouddmiärkkân mätt'töötti vuäžž tän vee'rd tuarjjozz.

Puärrsipei'vvtie'gğin vää'ldet piid.

Tuäjli'žže nârre jeältök da ee'kkluämm,
ko son lij puärrsiluövâsvuõdâst.

Jôs vuäžžak puärrsiluövâsvuõd ääi'j pää'lk,
Kela mähss tuarjjozz tuu tuäjju'vddja.

Päarnaihåaid tuärjjõõzz piârluõvâsvuõđ mângja

Puärrsiluõvâsvuõđ mângja vuäitak

- vuäžžad dommhåaid tuärjjõõzz, jõs päärnaž ij vuässõõđ kää'dd ouddpiõmmu
- vuäžžad dommhåaid le'be privatt håaid tuärjjõõzz, jõs päärnaž vuässâatt privatt ouddpiõmmu
- vuäžžad šiõttõllum hâiddtie'ğğ, jõs reaugak jäänmõsân 30 čiâss neä'ttlest
- viikkâd päärna kääddlaž ouddpiõmmu.

Dommhåaid tuärjjõs

Dommhåaid tuärjjõõzz vuäitt ooccâd, jõs vuâlla 3-ekksa päärna håaidat jee'res pääi'kest ko kää'dd ouddpeâmmast, ouddmiârkkân dåama. Hoi'ddjeei vuäitt lee'd päärna e'čč le'be jeä'nn le'be kii-ne jee'res, ouddmiârkkân ä'jj le'be äkk le'be pa'lkkuum hoi'ddjeei.

Piârluõvâsvuõttöõđummuš vaikat še dommhåaid tuärjjõ'sse, jõs vuäžžve'ted ođđ lää'jj meâldlaž tuärjjõõzz. Ođđ lää'jj mie'ldd vuäitak altteed hâidduõvâsvuõđ da vuäžžad dommhåaid tuärjjõõzz, gu päärna šõddmõõžžâst lij mõõnnâm äi'ğğ 160 arggpeeiv. Tâ'l päärnaž lij nu't 6 määnpââ'j ekksaž.

Dommhåaid tuärjjõõzz ij vuei't vuäžžad, jõs päärnaž lij kää'dd ouddpeâmmast.

Dommhåaid tuärjjõ'sse ko'lle hâiddteä'ğğ da hâiddlââ'ss. Tuu dommkâ'dd vââjj mä'hssed lââ'ssen kâ'ddlââ'zz.

Hâiddteä'ğğ lij

- nu'tt 378 eu'rred määnpââ'jest õõut vuâlla 3-ekksaž päärnast
- nu'tt 113 eu'rred määnpââ'jest juõ'kk jee'res piârri vuâlla 3-ekksaž päärnast
- nu'tt 73 eu'rred määnpââ'jest juõ'kk pâ'jjel 3-ekksaž leâša vuâlla škooulâkksaž päärnast.

Hâiddlââ'zz vuäžž tå'lk õõut päärnast, da tõt lij jäänmõsân nu'tt 202 eu'rred määnpââ'jest. Hâiddlââ'zz mie'rr lij puärrsi puättjin kidd.

Kook-ne kää'dd mä'hsse dommhåaid tuärjjõõzz lââ'ssen kâ'ddlââ'zz. Kõõjj tuu dommkââ'ddest le'be Kelast, vuäžžak-a kâ'ddlââ'zz.

Dommhåaid tuärjjõõzzâst määu'set piid.

Privatt håaid tuärjjõs

Vuäitak vuäžžad privatt håaid tuärjjõõzz, jõs päärnžad hâidd pa'lkkuum hoi'ddjeei le'be privatt ouddpeâmpäi'kk. Privatt håaid tuärjjõõzz vuäitt vuäžžad, jõs päärnaž lij teâuddam 9 määnpââ'j, leša lij vuâlla škooulâkksaž. Tuärjjõõzz ij vuei't vuäžžad, jõs päärnaž lij kää'dd ouddpeâmmast.

Privatt håaid tuärjjõ'sse ko'lle hâiddteä'ğğ da hâiddlââ'ss. Tuu dommkâ'dd vââjj mä'hssed lââ'ssen kâ'ddlââ'zz.

Háiddteä'gğ lij nu'tt 192 eu'rred määnpââ'jest.
Jõs pärnaž lij vuõssmätt'tõsákksaž
da oudpeâmmast vue'ssäiggsânji,
háiddteä'gğ lij nu'tt 71 eu'rred määnpââ'jest.

Háiddtie'gğ lââ'ssen vuäitak vuäžžad háiddlââ'zz.
Tõt lij odđee'jj- da tä'lvvmannust
jäänmõsân nu't 162 eu'rred määnpââ'jest
da pâ'sslaštâm-mannust ää'ljee'l
nu't 266 eu'rred määnpââ'jest.
Háiddlââ'zz mie'rr lij kiddy puättjin.
Jõs vuäžžak uu'ccab háiddtie'gğ, lij háiddlââ'ss še uu'ccab.

Kela mähss privatt háaid tuärjjõõzz pa'lkkuum hoi'ddjeeja
le'be oudpeâmpäikka.

Privatt háaid tuärjjõõzzâst määu'set piid.

Šiõttõllum háiddteä'gğ

Vuäitak vuäžžad šiõttõllum háiddtie'gğ,
jõs reâugak jäänmõsân 30 čiâssâd neä'ttlest
da háaidak loppäi'j pärnžad.
Kela mähss šiõttõllum háiddtie'gğ vuälla 3-ekksaž
päarnast.

Šiõttõllum háiddtie'gğ vuei'tet mä'hssed kuhttu puärresa.
Te'l kuhttu puärrsest fe'rttai tuejjeed takai
vuä'nkab tuâjjääi'j.
Suännast fe'rttai háiddad pärna jee'res ääi'j
le'be jee'res peei'vi.

Šiõttõllum háiddtie'gğ määu'set tuâjjääi'j mie'ldd.
Háiddteä'gğ vuäitt lee'd
ju'n-a nu'tt 269 eu'rred määnpââ'jest le'be
nu'tt 179 eu'rred määnpââ'jest tõn mie'ldd,
mõõn jiânai kõskkmie'rin reâugak neä'ttlest.

Kela mähss šiõttõllum háiddtie'gğ
tä'lkk õõut pärnast vuärstes.

Šiõttõllum háiddtie'gğest määu'set piid.

Vue'ssháiddteä'gğ

Vuäitak vuäžžad vue'ssháiddtie'gğ,
ko reâugak jäänmõsân 30 čiâssâd neä'ttlest
päarna háiddam diõtt.
Kela mähss vue'ssháiddtie'gğ päarnast,
kää'tt lij škooulâst 1. da 2. klaassâst.

Vue'ssháiddteä'gğ lij nu'tt 104 eu'rred määnpââ'jest.
Tõ'st määu'set piid.

Jõs pärnaž puâccai

Jõs pärnžad puâccai, vuâitak viikkâd suu tiõrvâsvuõttkõõskõ'sse le'be privatt dâhttra.

Kela ko'rvvad vue'zz privatt dâhttar mäausain. Lââ'ssen Kela ko'rvvad vue'zz talkksi hââ'ddest. Tiõrvâsvuõttkõõskõõzz hâaidaid Kela ij ko'rvved.

Kõskkpoddsaz hâidduõvâsvuõtt

Jõs vuâlla 10-ekksaz pärnaž puâccai kroota ouddmiârkkân flu'nsse, vuâitak pää'cced meâdda tuâjast hâiddad suu. Tõn kââčcat kõskkpoddsaz hâidduõvâsvuõttân.

Kõskkpoddsaz hâidduõvâsvuõtt lij 4 peei'v. Jäänaš tuâjju'vddjin mä'hsse hâidduõvâsvuõđ ääi'jest pää'lķ. Kela ii määu's tuärjjõõzz tän ääi'jest.

Lossânji puõcci le'be lää'mes pärna hâiddmõš

Kela tuärjjad lossânji puõcci le'be lää'mes pärna hâiddmõõžž.

Kela tuärjjõõzz da kääzkkõõzz lie

- spesiaalhâiddteä'ğğ puârssa, kââ'tt hâidd vuâlla 16-ekksaz pärna
- vuâlla 16-ekksa lää'mestuärjjõs
- vä'žžlõs talkksallaš säursmâttmõš.

Tõin i'lmmtet Puõccmõš da säursmâttmõš -brosyrâst.

Jeä'ltentuärjjõs

Jõs puärraz rätkkje,
päärna kuäđđje täujja jälsted puärrsin nobba.
Te'l tõt puä'res, koon ä'rnn päärnaž ij jäälast,
mähss jeä'ltenuvä'kktoõzz puärrsa,
koon ä'rnn päärnaž jäälast.
Puärraz, koon ä'rnn päärnaž ij jäälast,
kääčcat jeä'ltõsõõlgtum ooumžen.

Mätmešt jeä'ltõsõõlgtum ooumaž ij mäü's
jeä'ltenuvä'kktoõzz le'be jeä'ltõsõõlgtum puä'res ij leäkku.
Te'l Kela vuäitt mä'hssed jeä'ltentuärjjõõzz tøn puärrsa,
koon ä'rnn päärnaž jäälast.

Kela mähss jeä'ltentuärjjõõzz, jõs

- jeä'ltõsõõlgtum puä'res ij leäkku mähssam
jeä'ltenuvä'kktoõzz
- jeä'ltenuvä'kktoõs lij jeä'ltõsõõlgtum ooumu
vue'llgaž puättji diõtt uu'ccab ko jeä'ltentuärjjõs
- päärna adoptästt tä'lõ õhtt puä'res
- päärnast ij leäkku snäätнай e'čč
- päärnast lij snäätнай e'čč le'be jeä'nn,
leäša jeä'ltenuvä'kktoõzz jeät leäkku vuäittam raaveed.

Jeä'ltentuärjjõs lij õõut päärna õõl nu'tt 187 eu'rred
määnpää'jest. Jeä'ltentuärjjõõzzäst jeät mahssu piid.

Teätt jeä'ltõsõõlgtum ooumže

Jõs Kela mähss jeä'ltentuärjjõõzz,
tõt pe'rrai jeä'ltõsõõlgtum ooumust
mäü'skani kuäđđjam jeä'ltenuvä'kktoõzzid.
Tõid kääčcat jeä'ltenuvä'kktoõsveä'lğgen.

Jõs jiõk pää'st teä'ğğvuäggad diõtt mä'hssed
jeä'ltenuvä'kktoõsveä'lj Kelaa'je,
vuäitak oocčad mä'hssempeästtmõõžž Kelast.

Ooccâm da mä'hssem

Ooz3 pukid pä'rnnpiârri tuärjjõzzid nee'ttest:

www.kela.fi/neettest

Tää'rkest oocmõõžžâst,
mõök meâlddõõzz tõi'st â'lğge lee'd.
Meâlddõõzzid vuäitt tääimted še nee'ttest.

Vuäitak ooccâd tuärjjõõzzid še lomaakkin,
koon vuäžžak Kela konttrest da ne'ttseeidain:

www.kela.fi/lomaakk

Kela pää'staddrõs lij

Kela

PL 10

00056 KELA

Vuäitak häiddad miâlggâd puk Kela-aa'sšsâad te'lfoonâst še.

Ko Kela lij kiõtt'tõöllâm oocmõõžžad,
vuäžžak domoi tu'mmstõõgg.
Tu'mmstõõggâst muštlet tuärjjõõzz meä'r, vuâd
da mä'hssempei'v.
Vuäžžak tu'mmstõõgg te'l še,
jõs tu'nne ij leäkku miõttum tuärjjõs.

Kela mähss tuärjjõõzzid tuu tiil õõl.

Päärnažlââ'ss puätt tiil õõl takainalla mänpââ'j 26. peei'v.
Jõs baanĸ lie te'l ĸidd
le'be jõs mä'hssempei'vv lij pâ'sspeei'v mâŋŋa,
päärnažlââ'ss puätt tiil õõl ju'n ääi'jben.

I'Immet, jös vuâkkad mottai

Jös jie'llmad mottai,
tõt vuäitt vaaikted tuu Kelast vuäžžam tuärjjöõzzid.
Muuttâs vuäitt kuõskkâd ouddmiârkkân jälstummuž,
puättjid, reâuggmõõžž le'be piârri.

Muu'st i'lmmted muttsin Kelaa'je.
Vuäitak tuejjeed tön nee'ttest, te'lfoonâst le'be konttrest.

Tuu vasttöõzzâst lij vue'zzstad ainsmâ'tted,
što Kelast lie vuõigg teâđ.
Te'l tuärjjöõzz mäâu'set tu'nne vuõigg šooržen.

Jös tu'mmstöõggâst lij vââ'kk

Jös Kela tu'mmstök lij tuu miõlâst vââgglaž,
vuäitak ooccâd tu'mmstö'kke muttâz.

Vuäžžak tu'mmstök-kee'rij mie'ldd vuä'ppöõzzid tō'st,
mä'htt muttâz 003žât.

Jös tu'st lie kōõččmõõžž, vää'ld vuõššân õhttvuõđ Kelaa'je.

Nee'ttest vuäitak

- ooccâd tuärjjöõzzid
- vuõltteed meâlddöõzzid
- tää'rĳsted ooccmõõžžad vue'jj
- vuõltteed saaggid
- i'lmmted muttsin
- looppted tuärjjöõzz.

Näai't Kela kääzzkâstt

Nee'ttest

Loogg Kela tuärjjöõzzi pirr
nuõrttsää'mĳiõ'lle:
www.kela.fi/nuorttsaamkioll

La'sĳked tuärjjöõzz meä'r:
www.kela.fi/laskurit

Ä'sšed nee'ttest:
www.kela.fi/neettest

Ĳee'rĳtöõđ ne'ttkääzzkõ'sse

OmaKelaa'je da ääi'jva'rrjumša
fe'rttai tobdeed.
Taarbšak baųkkĳiõttid le'be
mobiilstaanöõgg.

Veä'kk ä'sstöõllmõ'sše

Ougglõskääzzkõõzzâst vuäžžak
personlaž vuä'pstummuž
da ohjjummuž:
www.kela.fi/ouggloskaazzkos

Vuäitak u'vdded nuu'bb ooumže
vuõiggâdvuõđ häiddad aa'sšid
peä'lstad:
www.kela.fi/aassi-haiddmos-nuubb-oummu-pealest

Konttrest

Tää'rĳkest addröõzzid
da äävaiäärramaai'jid:
www.kela.fi/konttrest

Te'lfoonâst

**Nuõrttsää'mĳiõllsaž
te'lfonkääzzkõs**
Äävai vu-pi čĳâss 9-11.
020 634 4795

Vuäitak kue'dđed
õhttvuõttvä'lddemrauĳkmõõžž
ne'ttpää'stin:
saame@kela.fi

Jee'res kääzzkâ'stemnâamar

Äävai vu-pi čĳâss 9-16.

Jeältöõgg.....020 692 202

Jälstummuš.....020 692 210

Meeraikõskksa vue'jj
(vu-pi čĳâss 10-15).....020 634 0200

Mätt'töõttmõš
da prizoov.....020 692 209

Pe'rrjummuš.....020 634 4940

Pi'rgģeemtuärjjõs.....020 692 207

Puärrazvuõtt.....020 692 206

Puõccmõš da koort.....020 692 204

Reäugte'mesvuõtt.....020 692 210

Säursmâttmõš da
lää'mestuärjjöõzz.....020 692 205

Soi'ttjummuš da vuârddmõõžž
määus meä'rtâ'vve tuu operaattoor
hä'ddliist mie'ldd.

Loogg lââ'zz:
www.kela.fi/telfoonast

Kela nuõrttsää'mkiõ'lle

Nuõrttsää'mkiõllsa ne'ttseeid:

www.kela.fi/nuorttsaamkioll

Nuõrttsää'mkiõllsa brosyyr:

Jeältõõgg da jee'res jeältõkvuäžžai tuärjjõõzz

Mätt'tõõdi da prizoovnee'kk

Pi'rggēemtuärjjõs

Puõccmõš da säursmättmõš

■ Pä'rnnpiârri

Reâugte'mesvuõtt

Takai jälstemptuärjjõs

Ålggjânmin Lää'ddjânma le'be

Lää'ddjânmost ålggjânmid

Nuõrttsää'mkiõllsaž brosyryd vuäitt pri'nttjed
nee'ttest addrõõzzâst:

www.kela.fi/brosyyr